

การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์

Developing Innovative Thinking Skills of School Administrators in the Digital Age
under the Prachuap Khiri Khan Secondary Educational Service Area Office

สุภัสสร อินทร์แสง

Supassorn Insaeng

โรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์ สพป. ประจวบคีรีขันธ์ เขต ๒

Wang Klai Kangwon School Under Royal Patronage, Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service
Area Office 2

E-mail: supussornin@gmail.com

Received September 29, 2024; Revised November 23, 2024; Accepted December 07, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาระดับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน และ (3) เพื่อนำเสนอ แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล การวิจัยนี้เป็นการวิจัย เชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 910 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 278 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบ สมมติฐานด้วยสถิติค่าที และวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านระดับทักษะการคิด เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาใน ยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2) ด้าน การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับทักษะการคิด เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การ ทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และ (3) ด้านแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ควรมีการวางแผน (Plan) ลงมือปฏิบัติ(Do) การตรวจสอบ(Check) และการปรับปรุง (Act)

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา,ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม , ยุคดิจิทัล

Abstract

The research objectives are as follows: (1) to investigate the level of innovative thinking skills of school administrators in the digital age in the Prachuap Khiri Khan Secondary Educational Service Area Office (2) to compare teachers' opinions on innovative thinking skills of school administrators in the digital age in Prachuap Khiri Khan Secondary Educational Service Area Office, classified by educational qualifications and work experience, and (3) to present guidelines for developing innovative thinking skills of school administrators in the digital age. The quantitative research design was used. The population in the research included 910 teachers under the Prachuap Khiri Khan Secondary Educational Service Area Office and the sample group included 278 people. Data collection tools were questionnaires and structured interviews. Percentage, mean, standard deviation, T-test and One-Way ANOVA were used to analyze data. The research found that (1) the level of innovative thinking skills of school administrators in the digital era in Prachuap Khiri Khan Secondary Educational Service Area Office was at a moderate level (2) The teachers' opinions on the innovative thinking skills of school administrators in the digital age in Prachuap Khiri Khan Secondary Educational Service Area Office, classified by educational background and work experience were significantly different at the .05 level and (3) guidelines for developing innovative thinking skills of school administrators in the digital age should be planning (Plan), action (Do), inspection (Check), and improvement (Act).

Keywords: Development guidelines, innovative thinking skills, the digital age

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทั้งในปัจจุบัน และที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต มีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลง ในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นในฐานะผู้บริหาร สถานศึกษาจึงมีความ จำเป็นที่ต้องเตรียมรับความท้าทายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เตรียมบุคลากรและ นวัตกรรมให้พร้อม ซึ่งเป็นปัจจัย สำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ทั้งนี้จะต้องสนับสนุนให้ บุคลากรเปิดใจที่จะรับความคิดเห็น หรือความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาจากการแข่งขันที่ไร้พรมแดนในยุคของ เทคโนโลยีและข่าวสารหรือที่เรียกว่ายุคดิจิทัล “ผู้บริหารสถานศึกษา” เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะนำพาสถานศึกษา

ไปสู่ความสำเร็จได้ ซึ่งในยุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มีทักษะการ คิดเชิงนวัตกรรมและเป็นผู้ผู้นำในการสร้างหรือนำ นวัตกรรมมาใช้ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด (วันชัย ราชวงศ์, 2562)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาไว้ว่า “ภายในปี พ.ศ.2570 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เป็นองค์กรแห่ง นวัตกรรมการศึกษา พัฒนาผู้เรียนคุณภาพสู่สังคม” และได้กำหนดพันธกิจได้ ดังนี้ 1) ส่งเสริม สนับสนุนการ จัด การศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียนเต็มตามศักยภาพตามแนวพหุปัญญา เพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขัน และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 2) พัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นบุคคลคุณธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู และมีความเชี่ยวชาญใน การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาของประเทศ 3) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาสถานศึกษา และ ระบบการบริหารจัดการให้มีความปลอดภัย มีคุณภาพ เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม การศึกษา และองค์กรแห่งการ เรียนรู้ 4) พัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพ บนฐานการมีส่วนร่วมของ ภาคีเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเหมาะสมตามบริบท จะเห็นได้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่ มัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ต้องการเป็น องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา พัฒนาผู้เรียนคุณภาพสู่สังคม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีทักษะ การคิดเชิงนวัตกรรม เพื่อนำสถานศึกษาสู่องค์กรแห่ง นวัตกรรมการศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถาน ศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ทราบสภาพการ ปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อนำไปกำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิง นวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล ไว้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่ง นวัตกรรมการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาใน ยุค ดิจิทัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ การทำงาน
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม จากแนวคิดความหมายทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย อนุชา โสมาบุตร (2563); อรชร ปราจันทร์ (2561); Ekanem (2016) สรุปได้ว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

หมายถึง กระบวนการคิด สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และนวัตกรรม จากทักษะและกระบวนการคิดแบบต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกถึงคุณลักษณะของ ผู้นำที่มีสมรรถนะ บุคลิกภาพ บทบาท เป็นความคิดนอกกรอบที่จะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์

องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม จากแนวคิด Horth & Buchner (2014) กล่าวถึงทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ประกอบด้วย 6 ทักษะ ดังนี้

1) การใส่ใจหรือเอาใจใส่ (Paying Attention) หมายถึง ผู้บริหารสามารถติดตามสถานการณ์ จากสื่อออนไลน์ ข่าวสาร ภาพหรือวิดีโอ พิจารณาส่งต่าง ๆ ในมุมมองที่แตกต่างและใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ออนไลน์ที่หลากหลาย ซึ่งทำให้ได้มาซึ่งมุมมองใหม่ ๆ และความชัดเจนมากขึ้น

2) การเข้าถึงเฉพาะบุคคล (Personalizing) หมายถึง ผู้บริหารสามารถให้ความสำคัญและทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของแต่ละคนจากแหล่งข้อมูลสารสนเทศหรือสื่อออนไลน์

3) การสร้างภาพลักษณ์ (Imaging) หมายถึง ผู้บริหารสามารถคิดให้เป็นรูปธรรมโดยการแสดงข้อมูล ด้วยภาพกราฟิก เรื่องราวความประทับใจ และคำอุปมาอุปไมยซึ่งทำให้เข้าใจได้ง่าย โดยใช้เทคโนโลยีหรือสื่อ ออนไลน์ เป็นสื่อกลางในการสื่อสารการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่าง ๆ

4) การทำงานที่ผ่อนคลาย (Serious Play) หมายถึง ผู้บริหารสามารถพัฒนานวัตกรรมผ่านเทคโนโลยี ข่าวสาร และมีแนวคิดบางข้อที่ไม่เป็นไปตามกฎ บางสิ่งต้องสร้างด้วยความสนุกสนานบ้าง ต้องมีการผ่าน วิธีการที่ไม่เป็นไปตามแบบแผน

5) การสืบเสาะแบบร่วมมือร่วมพลัง (Collaborative Inquiry) หมายถึง ผู้บริหารต้องตระหนักว่า นวัตกรรมส่วนมากไม่ได้สร้างขึ้นได้ด้วยบุคคลเดียว นวัตกรรมมักได้มาจากการแบ่งปันความคิดที่กว้างขวาง และไม่มีอคติ ได้รับความร่วมมือด้านการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศหรือสื่อออนไลน์ จึงจะเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

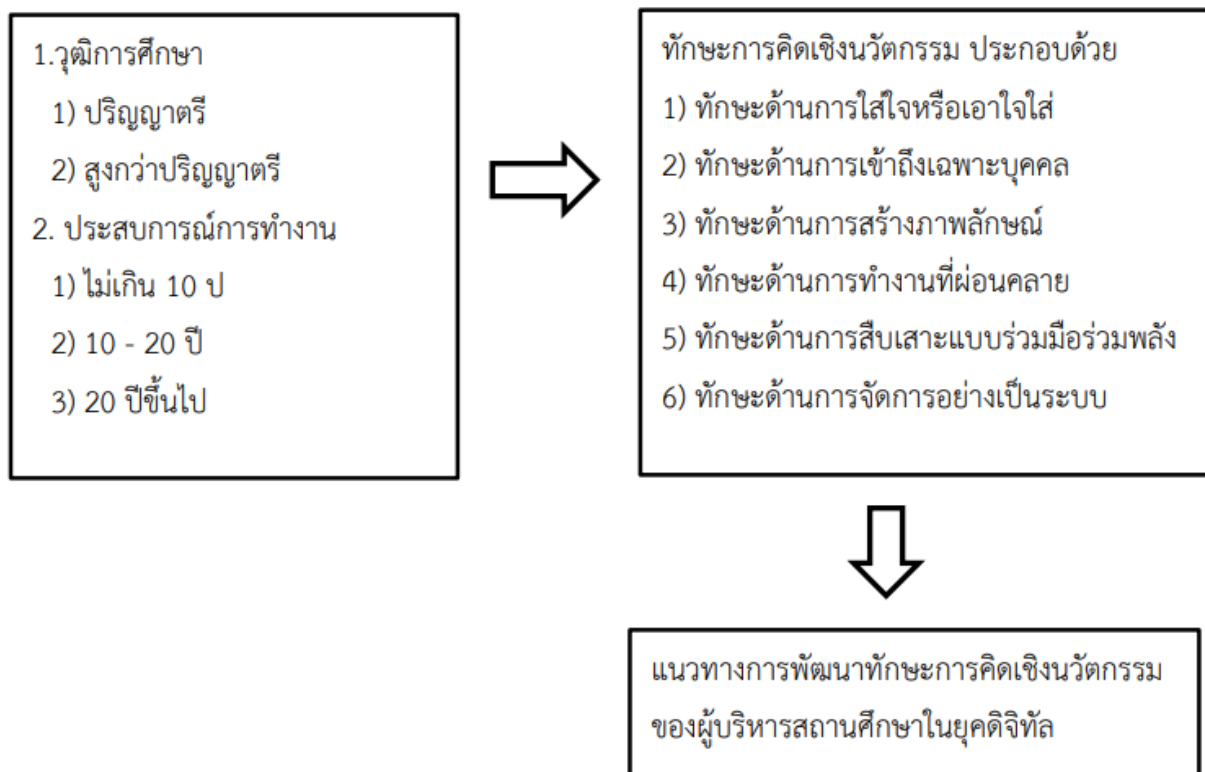
6) การจัดการอย่างเป็นระบบ (Crafting) หมายถึง ผู้บริหารสามารถรับมือกับความคิดต่าง ๆ ขณะที่ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดนวัตกรรม ซึ่งเป็นการคิดและการพิจารณาภาพรวม รวมถึงความคิดเห็นขัดแย้งเพื่อที่จะ เปิดโอกาสให้กับทางแนวคิดอื่น ๆ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

จากแนวคิดผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งประกอบไปด้วย สงบ อินทรมณี(2562); วันชัย ราชวงศ์ (2562) สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (School Administrators in Digital Era) หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีที่มี ความรวดเร็ว ในการสื่อสารการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็น ข่าวสาร ภาพหรือวิดีโอที่ทุกคน สามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกที่และทุกเวลา

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างเป็นกรอบ แนวคิดในการวิจัย ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู รวมทั้งสิ้น 910 คน จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ปีการศึกษา 2566 ซึ่งมีจำนวน 18 โรงเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 17 พฤศจิกายน 2565) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู รวมทั้งสิ้น 278 คน จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ปีการศึกษา 2566 ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ตามแนวคิดของฮอร์ทและบัคเนอร์ (Horth and Buchner) ประกอบด้วย 6 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating Scale)

2. แบบสัมภาษณ์ สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล แบบสัมภาษณ์ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's five rating Scale)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยการวิเคราะห์ทางสถิติดังนี้

1. การประเมินหาคุณภาพเครื่องมือหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามการพัฒนาทักษะ การคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์โดยใช้สูตร Index of Item Objective Congruence (IOC)

2. การประเมินหาคุณภาพเครื่องมือหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient method) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

3. ประเมินเพื่อวัดระดับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating Scale) โดย หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยการวิเคราะห์ค่า t-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) กรณีที่พบว่ามีความแตกต่างค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการ Scheffe

5. ประเมินผลแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จากการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงาน เขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านโดย เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการสืบเสาะแบบร่วมมือร่วมพลัง ด้าน

การใส่ใจหรือเอาใจใส่ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการจัดการอย่างเป็นระบบ ด้านการเข้าถึงเฉพาะบุคคล ด้านการทำงานที่ผ่อนคลาย และด้านการสร้างภาพลักษณ์ ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามวุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ปรากฏผลดังนี้

2.1 วุฒិการศึกษา ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

2.2 ประสบการณ์ทำงาน ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

3. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ พบว่า โดยรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด คือ ขั้นตอนการปรับปรุง (Act) และมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ ขั้นตอนการลง มือปฏิบัติ(Do) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) และขั้นตอนวางแผน(Plan)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมมีระดับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมเป็น เรื่องใหม่ และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ยังไม่ได้รับการ สนับสนุนด้านความรู้และการใช้ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอต่อ ความต้องการ แต่ผู้บริหารการศึกษายังคงมีความสนใจ ที่จะจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อพัฒนาองค์กรให้เป็น องค์กรแห่งนวัตกรรม การศึกษา และพัฒนาผู้เรียนคุณภาพสู่สังคม จึงทำให้ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของกามนิต ไบภักดี (2563) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะการ คิดเชิงนวัตกรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า สภาพที่เป็นอยู่จริงในการพัฒนา

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงขัง จ. นครราชสีมา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะ การมีวุฒิ การศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี ทำให้ครูมีความรู้ในด้านต่าง ๆ มากขึ้น อีกทั้งในปัจจุบันครูกำลังศึกษาต่อระดับ ปริญญาโทในสาขาบริหารการศึกษา ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารเป็นอย่างดี ทำให้ครูกลุ่มนี้มีความ คิดเห็นต่อความรู้ ทักษะ และบทบาทของผู้บริหารมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ เบญจพร สุคนธร (2565) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ จัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงขัง จ. นครราชสีมา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะ ประสบการณ์ทำงานในแต่ละช่วงของสถานศึกษาในสังกัดเดียวกันมีขอบเขตและแนวทางการดำเนินงานที่ไม่ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงทำให้การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีวัฒน์ ยืนยิ่ง (2563) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิค อุบลราชธานี พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงขัง จ. นครราชสีมา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น มีดังนี้

1) วางแผน (Plan) ควรมีการวางแผนโดยเริ่มจากการสำรวจตนเองและประเมินขีด ความสามารถ ของตนเอง จากนั้นค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อนของตนเองในทักษะด้านต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะด้านการใส่ใจหรือเอาใจใส่ ทักษะด้านการเข้าถึงเฉพาะบุคคล ทักษะด้านการสร้างภาพลักษณ์ ทักษะด้านการทำงานที่ ฝ่่อนคลาย ทักษะด้านการสืบเสาะแบบร่วมมือร่วมพลัง ทักษะด้านการจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนด ประเด็นที่ต้องการพัฒนาโดย อาจพิจารณาจากหลายแหล่ง เช่น ผลรายงานตนเอง (Self –Report) การสังเกตโดยตรงของผู้บังคับบัญชา (Direct Report) ผลการประเมินปฏิบัติราชการ ผลการสำรวจองค์กรต่าง ๆ และผลประเมินความพึงพอใจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน รวมถึงคำบรรยายลักษณะงาน (Job Description) ซึ่งเป็นขอบเขตงานที่ต้องปฏิบัติ รวมทั้งนโยบาย วิสัยทัศน์และภารกิจขององค์กร จากนั้น ระบุประเด็นที่จำเป็นต้องพัฒนาและกำหนดเป้าหมาย

การพัฒนา ควรนำจุดอ่อนมาพัฒนาก่อน โดยจัดลำดับ ความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วนว่าประเด็นใดควรได้รับการพัฒนาก่อนหลัง ขณะเดียวกันจุดแข็งก็ควรได้รับ การพัฒนา เพื่อเสริมสร้างจุดแข็งด้วย

2) ลงมือปฏิบัติ (Do) พัฒนาทักษะความสามารถของตนเองในแต่ละด้านตามลำดับ ความสำคัญ โดยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่ การฝึกอบรมใน ห้องเรียน (Classroom Training) และเครื่องมืออื่นที่ไม่ใช่ การฝึกอบรมในห้องเรียน (Non-Classroom Training) เช่น การสอนงาน (Coaching) การฝึกอบรมในขณะทำงาน (On the Job Training : OJT) การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น

เทคนิคในการเลือกเครื่องมือการพัฒนา อาจทำได้โดยเลือกวิธีการพัฒนาที่ตอบโจทย์ประเด็น ที่ต้องการพัฒนา และเป็นไปตามหลักการเรียนรู้ คือ ควรใช้วิธีการพัฒนาหลากหลายรูปแบบ ทั้งการอ่าน การฟัง การลงมือปฏิบัติ จากนั้นลงมือทำซ้ำจนเกิดเป็นทักษะและความชำนาญ

3) การตรวจสอบ (Check) ตรวจสอบความคืบหน้าของสิ่งที่เราได้ลงมือปฏิบัติไปว่าเป็นไป ตามแผนงานหรือไม่ โดยมีตัวชี้วัดการพัฒนาทักษะในแต่ละด้าน ดังนี้ - ทักษะด้านการใส่ใจหรือเอาใจใส่ สามารถติดตามสถานการณ์ จากสื่อออนไลน์ ข่าวสาร ภาพหรือวิดีโอ จนเห็นความผิดปกติสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างลึกซึ้ง ด้วยความละเอียด คำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ในมุมมองที่แตกต่างและใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่หลากหลาย ซึ่งทำให้ได้มาซึ่งมุมมองใหม่ ๆ และความชัดเจนมากขึ้น

- ทักษะด้านการเข้าถึงเฉพาะบุคคล สามารถให้ความสำคัญและทำความเข้าใจกับ ประสบการณ์ของแต่ละคนจากแหล่งข้อมูลสารสนเทศหรือสื่อออนไลน์ โดยแบ่งลักษณะส่วนบุคคลเป็นสองด้าน คือ 1)การเข้าถึงความรู้ และประสบการณ์ของบุคคลต่าง ๆ ทำให้เกิดมุมมองและความท้าทายใหม่ ๆ เพื่อมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และ 2) เข้าใจผู้รับบริการในแต่ละบุคคล คือ ต้องเข้าถึงผู้รับบริการ ทำความ เข้าใจว่าผู้รับบริการคือใคร มีความเป็นอยู่อย่างไร อะไรเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้รับบริการ ซึ่งความเข้าใจความ ต่างแต่ละบุคคลเหล่านี้จะนำไปสู่ความคิดใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนนวัตกรรมขององค์กร

- ทักษะด้านการสร้างภาพลักษณ์ สามารถคิดให้เป็นรูปธรรมโดยการแสดงข้อมูลด้วย ภาพกราฟิก เรื่องราวความประทับใจ และคำอุปมาอุปไมยซึ่งทำให้เข้าใจได้ง่าย โดยใช้เทคโนโลยี หรือสื่อออนไลน์เป็นสื่อกลาง ในการสื่อสารการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่าง ๆ การคิดแบบนี้เป็นเครื่องมืออันทรง พลังในการอธิบายสิ่งต่าง ๆ เกิด การรวบรวมความคิด และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

- ทักษะด้านการทำงานที่ผ่อนคลาย สามารถพัฒนานวัตกรรมผ่านเทคโนโลยี ข่าวสาร และมีแนวคิดบางข้อที่ไม่เป็นไปตามกฎ บางสิ่งต้องสร้างความสนุกสนานบ้าง ต้องมีการผ่านวิธีการที่ไม่ เป็นไปตามแบบแผน ซึ่งอาจจะมาจากการสำรวจ การผสมผสาน การทดลอง ความตลกขบขัน การทำงานที่ เหมือนกับเป็นการเล่นนี้จะส่งผลให้เกิดประโยชน์ที่สร้างสรรค์

- ทักษะด้านการสืบเสาะแบบร่วมมือร่วมพลัง สามารถตระหนักได้ว่านวัตกรรมส่วนมากไม่ได้ สร้างขึ้นได้ด้วยบุคคลเดียว นวัตกรรมมักได้มาจากการแบ่งปันความคิดที่กว้างขวางและไม่ถือคติ ได้รับความ ร่วมมือด้านการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศหรือสื่อออนไลน์ จึงจะเป็นกระบวนการที่มี ประสิทธิภาพและยั่งยืน

- ทักษะด้านการจัดการอย่างเป็นระบบ สามารถรับมือกับความแตกต่าง ๆ ขณะที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดนวัตกรรม ซึ่งเป็นการคิดและการพิจารณาภาพรวม รวมถึงความคิดเห็นขัดแย้งเพื่อที่จะเปิดโอกาส ให้กับทางแนวคิดอื่น ๆ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สำหรับความแตกต่าง ระหว่างการคิดวิเคราะห์แบบดั้งเดิมและการคิดแบบนี้ คือ การคิดวิเคราะห์เป็นการคิดโดยแยกปัญหาเป็นส่วน ๆ ทั้งข้อเท็จจริงและสมมติฐาน แต่การคิดแบบนี้เป็นการสังเคราะห์ การพิจารณาความเป็นไปได้และการตัดบาง สิ่งออกอย่างมีเหตุผล

4) การปรับปรุง (Act) ควรมีการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการหรือทรัพยากรบางอย่าง เพื่อให้ผลลัพธ์กลับมาอยู่ในแผนงานหรือเส้นทางสู่เป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในครั้งแรก ซึ่งกระบวนการปรับปรุงเริ่มจากการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้ผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามที่เราวางแผนหรือกำหนด ไว้ ว่าเกิดจากองค์ประกอบหรือปัจจัยภายใน/ภายนอกใดบ้าง แล้วจึงมากำหนดมาตรการแก้ไข ปรับปรุงต่อไป

5. ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำวงศัรชัชนัศ จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่านพบว่า มีระดับความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับทักษะมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ การปรับปรุง (Act) ลงมือปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และวางแผน (Plan)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำวงศัรชัชนัศ ด้านการสร้างภาพลักษณ์ เป็นทักษะด้านที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำวงศัรชัชนัศควรมีการกำหนดนโยบายและ แนวทางเกี่ยวกับการสร้างภาพลักษณ์ ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคิดอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การอธิบายความคิดด้วยภาพกราฟิกหรือแผนผังโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย การสื่อสารกับบุคคล อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคโนโลยีหรือสื่อออนไลน์เป็นสื่อกลางในการสื่อสารการส่งผ่านข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน

2. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำวงศัรชัชนัศ โดยรวมมีระดับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านการสืบเสาะแบบร่วมมือร่วมพลัง ด้านการใส่ใจหรือเอาใจใส่ ด้านการจัดการอย่างเป็นระบบ ด้านการเข้าถึงเฉพาะบุคคล ด้านการทำงานที่ผ่อนคลาย และด้านการสร้างภาพลักษณ์ ดังนั้น ผู้บริหาร สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเอง และส่งเสริมบุคลากรในการพัฒนาทักษะการคิดเชิง นวัตกรรม เพื่อก้าวสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนคุณภาพสู่สังคม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงขันธ์
2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กามนิต ไบภักดี. (2563). *แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- เบญจพร สุขนคร. (2565). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพมหานคร.
- ปรีวัฒน์ ยืนยง. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชธานี, อุบลราชธานี.
- วันชัย ราชวงศ์. (2562). *ภาวะผู้นำสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 1(3), 25 - 31.
- สงบ อินทรมณี. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 16(1), 353 - 360.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงขันธ์. (ม.ป.ป.). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566-2570)*. เข้าถึงได้จาก: <http://www.sesaopkn.go.th/sesaopk/img/file/O466-70.pdf>.
- อนุชา โสมาบุตร. (2563). *ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สำหรับการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่สี่สิบเอ็ด*. เข้าถึงได้จาก: <https://teacherweekly.wordpress.com/2013/09/25/learning-and-innovation-skills/>.
- อรชร ปรำจันท์. (2561). *รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 2(1), หน้า 157.
- Ekanem, A. (2016). *The Power of Positive, Creative and Innovative Thinking*. Retrieved from: <https://www.amazon.com/Power-Positive-Creative-Innovative-Thinking/dp/1542667968>.
- Horth, D. & Buchner, D. (2014). *Innovation Leadership: How to Use Innovation to Lead Effectively, Work Collaboratively, and Drive Results*. San Diego: The Center for Creative Leadership